

Jerzy Ziomek

Bibliografia rocznicy Sienkiewiczowskiej

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 37, 293-300

1947

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BIBLIOGRAFIA ROCZNICY SIENKIEWICZOWSKIEJ (1946)

100. rocznica urodzin Sienkiewicza — jak każda tego rodzaju data — była okazją do podjęcia rewizji i odświeżenia poglądów na twórczość jednego z „trójcy powieściopisarzy“. Literacka prasa Polski okazji tej starała się nie zaprzepaścić i nie tylko w miesiącach wiosennych, jako bliskich dacie urodzin Sienkiewicza, ale także w przeciągu całego roku przynosiła dość liczne pozycje dotyczące Sienkiewicza. Nie jest rzeczą bibliografii wnikać w to, czy prace odpowiadały atmosferze rocznicy, tzn. czy spełniały postulat rozbudowania i zrewidowania sądów o tym autorze, nie mniej można zauważyć, już na podstawie doraźnego rzutu oka na tytuły, że pokażna część artykułów zajęła się zagadnieniami ideologicznymi i przymierzaniem Sienkiewicza do współczesności.

Mnogości sądów wypowiedzianych z tej okazji grozi, jak wszelkim pracom publikowanym po czasopismach, rychłe zapomnienie. Bibliografia ta ma więc na celu zachowanie śladu wysiłków sienkiewiczologów, tym bardziej, że dwa tego rodzaju przeglądy bibliograficzne, Andrzeja Boleskiego w *Zagadnieniach Literackich* (nr 4—6, lipiec-grudzień) i Tadeusza Mikulskiego w *Nauce i Sztuce* (nr 7—8, lipiec—sierpień), jak wskazują daty ukazania się tych czasopism, nie mogły być doprowadzone do końca 1946 r.

Poniższe zestawienie obejmuje nie tylko pozycje wyraźnie związane z rocznicą, ale także dla kompletu, wszelkie inne, przypadkowo w tym roku drukowane artykuły o Sienkiewiczu. Warunki wrocławskie kazały się ograniczyć zasadniczo do czasopism literackich. Z dzienników zatem zostały wzięte pod uwagę nieliczne, dostępne w tutejszych bibliotekach. Natomiast wszelkie prace wydane jako osobne pozycje w ogóle uwzględnione nie zostały.

I Artykuły ogólne

1. Falkowski Zygmunt, *Trzy dary Sienkiewicza. Tygodnik Powszechny* nr. 41. (Trzy charakterystyczne cechy Sienkiewicza: prostota języka, barwność opisów i żywość postaci).
2. Falkowski Zygmunt, *Ulubieniec narodu. Głos Katolicki* nr 46—49.

3. Grabowski Tadeusz, *Henryk Sienkiewicz. Poczyszyciel narodu w niewoli. Tygodnik Warszawski* nr 20.
4. Gołubiew Antoni, *Próbuje „odkryć“ Sienkiewicza. Tygodnik Powszechny* nr 19. (Próba udowodnienia, że napaści na *Trylogię* jako na dzieło apoteozujące szlachetczyznę są bezpodstawne. Autor podkreśla obiektywność Sienkiewicza w poglądach społecznych).
5. Górski Konrad, *Henryk Sienkiewicz, ibid.* (Patriotyczne znaczenie pisarstwa Sienkiewicza. Oddźwięk jego twórczości w społeczeństwie współczesnym).
6. Jerschina Stanisław, *Sienkiewicz żyje. Tygodnik Warszawski* nr 20. (Aktualność Sienkiewicza w dobie obecnej).
7. Kleiner Juliusz, *Sienkiewicz. Zdrój* nr 11.
8. Krzyżanowski Julian, *Sienkiewicz jako nowelista. Dziennik Polski* nr 237.
9. Papée Stefan, *Główne tytuły sławy Sienkiewicza. Młoda Rzeczpospolita* nr 24.
10. Papée Stefan, *Walka Sienkiewicza o Ziemię Zachodnie. Odra* nr 21.
11. Piśzczkowski Mieczysław, *Henryk Sienkiewicz. Dziś i Jutro* nr 20.
12. Starowieyska-Morstinowa Zofia, *W oparach pozytywizmu. Tygodnik Powszechny* nr 19. (Elementy ideologiczne składające się na całość postawy duchowej Sienkiewicza).
13. Stawar Andrzej, *Sienkiewicz. Kuźnica* nr 30—33.
14. Tarnawski Władysław, *Twórca Kmicica. Nowe Horyzonty* nr 19.
15. Zawodźniński K. W., *Stulecie trójcy powieściopisarzy. Odrodzenie* nr 33, 35, 38. (Sienkiewicz, Orzeszkowa, Prus).
16. Ziembicki Stanisław, *Romantyzm pozytywisty. Tygodnik Warszawski* nr 20.

II Pozycje dotyczące poszczególnych utworów

17. Hahn Wiktor, *Sienkiewicz o „Quo vadis“.* *Tygodnik Warszawski* nr 18.
18. Groten-Sonecka Erwina, *Geneza „Bez dogmatu“ w świetle nowych badań.* *Nauka i Sztuka* nr 7—8.
19. Krzyżanowski Julian, *Listy H. Sienkiewicza. Dziennik Polski* nr 251. (*Listy z podróży i Listy z Afryki*).
20. Mikucka Aniela, *Poczytność a wartość literacka „W pustyni i w puszczy“ Sienkiewicza. Twórczość* nr 11. (Praca oparta na wynikach ankiety przeprowadzonej przez Instytut Badań Czytelnictwa).

21. Papée Stefan, *Arcydzieło Sienkiewicza. Odrodzenie* nr 19. (*W pustyni i w puszczy*).
22. Szweykowski Zygmunt, „Trylogia“ Sienkiewicza jako baśń na tle dziejowym. *Życie Literackie* nr 12.
23. Zawodźniński K. W., *Czy i dlaczego „Rodzina Potanieckich“ jest martwą pozycją w dorobku Sienkiewicza. Kuźnica* nr 41.

III Przyczynki biograficzne

24. Gniewski L., *Pomnik, który zniszczyli Niemcy. Dziennik Zachodni*, dod. *Świat i Życie* nr 4, 2. VI. (Sienkiewicz jako prezes Komitetu dwunastu, który miał na celu zbieranie funduszków na odbudowę pomnika Mickiewicza).
 25. Grzegorzewski Stanisław, *Sienkiewicz pisał winem. Tydzień* nr 16. (Felieton. Alkohol jako podnieta twórcza rozmaitych pisarzy).
 26. Mościcki Henryk, *Sprawa wrzezińska. Dziennik Polski* nr 143. (W artykule wzmianka o liście otwartym Sienkiewicza do narodu niemieckiego).
 27. St., *Z życia Sienkiewicza. Nowe Horyzonty* nr 19. (Fragmenty z prac J. Muczkowskiego i F. Hoësicka).
- Ponadto patrz XII Listy.

IV Wpływy i zależności

28. Papée Stefan, *Zapomniane źródło „Krzyżaków“.* *Odrodzenie* nr 43. (*Krzyżacy Kraszewskiego*).
29. Radkowski Agenor, *Pan Zagłoba. Tygodnik Warszawski* nr 20. (Źródła postaci Zagłoby).
30. Sitnicki Zygmunt, *Sienkiewicz a „Troilus i Kressyda“ Shakespeare’a.* *Odrodzenie* nr 36. (Związki z Trylogią i *Quo vadis*).

V Zagadnienia językowe

31. Małik J. T., *Gwara ludowa w nowelach Sienkiewicza. Język Polski* nr 5.
32. Nitsch K., *O język ludowy Sienkiewicza. Język Polski* nr 6.

VI Zagadnienia tekstologiczne

33. K. N[itsch], *Ułaszyn o nowym wydaniu „Krzyżaków“.* *Język Polski* nr 3. (Sprawa samowolnych poprawek w języku Sienkiewicza).
34. Ułaszyn Henryk, *Nowe wydanie „Krzyżaków“.* *Kuźnica* nr 8. (Sprawa samowolnych poprawek w języku Sienkiewicza).

VII Sienkiewicz i krytyka

35. Papée Stefan, „*Quo vadis*“ po pięćdziesięciu latach. *Odrodzenie* nr 51—52. (Historia krytyki i charakterystyka wartości dzisiejszych).
36. Papée Stefan, *Upojeni Sienkiewiczem. Tygodnik Powszechny* nr 19. (Sądy innych pisarzy o Sienkiewiczzu).
37. Wyka Kazimierz, *Sprawa Sienkiewicza. Twórczość* nr 6. (Sądy dawne i współczesne o Sienkiewiczzu).

VIII Sienkiewiczolodzy i sienkiewiczziama

38. Borowy Waclaw, *Aleksander Patkowski. Pamiętnik Literacki* XXXVI, zesz. 3—4.
39. Hahn Wiktor, *Henryk Życzyński. ibid.*
40. Krzyżanowski Julian, *Stanisław Piotun-Noyszewski. ibid.*
41. Mikulski Tadeusz, *Stefan Demby w oczach historyka literatury. ibid.* zesz. 1—2.
42. Wyka Kazimierz, *Antoni Potocki. ibid.* zesz. 3—4.
43. Branowski Teodor, *Wśród czigodnych pamiątek. Arkona* nr 6—7. (Rękopisy i autografy Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy. M. in. wzmianka o rękopisie Sienkiewicza).
44. Wystawa „*Prus — Sienkiewicz*“. *Robotnik* nr 272. (Wiadomość o urządzeniu w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie wystawy „Prus — Sienkiewicz“).

IX Sienkiewicz u obcych

45. Francić Vilim, *Sienkiewicz wśród Jugosłowian. Dziennik Polski* nr 168.
46. Gojawczyńska Wanda, *Śladami polskiej książki. Robotnik* nr 257. (Wzmianka o komplecie książek Sienkiewicza w bibliotece miejskiej w Sztokholmie).
47. Hulewicz Jan, *Polski ruch wydawniczy w W. Brytanii w latach wojny 1940—45. Twórczość* 7—8. (Wzmianka o przekładzie *Krzyżaków* na język angielski).
48. Oskierko-Sławek Z., *Beletrystyka polska w przekładach rosyjskich. Odrodzenie* nr 2. (Poczytność Sienkiewicza w ZSRR. Liczbowe dane dotyczące wydań).
49. Natanson Wojciech, *Pobratymstwo nie zawsze było cierpkie. Twórczość* nr 5. (Wzmianka o przekładach Sienkiewicza na jęz. czeski).
50. Szyjkowski Marian, *Czeskie przekłady z polskiego. Dziennik Polski* nr 196. (M. in. wzmianki dot. Sienkiewicza).
51. Z. F., *A w Szkocji czyta się „Krzyżaków“, „W pustyni i w puszczy“.* *Słowo Polskie* nr 21.
52. (z), *Anglicy jilmują „Quo vadis“.* *Dziennik Polski* nr 1.

53. *Sztuka polska w ZSRR. Dziennik Polski* nr 78. (Wzmianka o przekładach Sienkiewicza).
54. *Słowackie przekłady z polskiego. Dziennik Polski* nr 71. (M. in. przekłady z Sienkiewicza).
55. *Sienkiewicz znany w całym świecie. Robotnik* nr 218.
56. *Literatura polska w Związku Radzieckim. Robotnik* nr 66. (Wzmianka o powojennym opracowaniu przekładów Sienkiewicza).
57. *Przekłady literatury polskiej. Dziennik Zachodni, dod. Świat i Życie* nr 2, 19. V. (Wzmianka o 857 przekładach Sienkiewicza na 14 języków).

X Młodzież i Sienkiewicz

58. Jurek Stanisław, *Sienkiewicz o sporcie. Młoda Rzeczpospolita* nr 24.
59. Okopiński Marek, *Sienkiewiczowska wystawa książek w szkołach im. A. J. Vetterów* (w Lublinie). *Młoda Rzeczpospolita* nr 25.
60. Zaleski Roman, „*Krzyżacy*“ czytani dziś. *Młoda Rzeczpospolita* nr 24.
61. *Sienkiewicz i młodzież. Dziennik Polski* nr 316. (Wzmianka o zamieszczonych w *Młodej Rzeczypospolitej* artykułach o Sienkiewiczu).
62. Mikucka Aniela, *Czytelnictwo młodzieży krakowskiej. Twórczość* nr 7—8. (Popularność Sienkiewicza wśród młodzieży).

XI Wieś i Sienkiewicz

63. Bratny Roman, *Literatura uspołeczniona. Wieś* nr 20. (M. in. wzmianka o poczytności Sienkiewicza wśród chłopów).
64. Chmura Piotr, *Wysiedlanie. Wieś* nr 32. (M. in. wzmianka o masach jako bohaterze historycznym *Ogniem i mieczem*).
65. Papier Tadeusz, *Za książką. Wieś* nr 50—51. (Uwagi na marginesie ankiety redakcji *Wsi: Jakiej powieści chce dzisiejsza wieś?* w której Sienkiewicz otrzymał największą ilość głosów).
66. Piętaś Stanisław, *Nie tylko w tradycji Sienkiewicza i Reymonta. Wieś* nr 50 i 51. (*idem*).

XII Przedruki, inedita i listy Sienkiewicza

67. Hahn Wiktor, *Henryk Sienkiewicz i Wiktor Baworowski. Nauka i Sztuka* nr 7. (Korespondencja).
68. Hahn Wiktor, *Henryk Sienkiewicz i Maria Radziejewska. Tygodnik Warszawski* nr 20. (Korespondencja).
69. Jurek Stanisław, *Nieznane ajoryzmy Sienkiewicza, ibid.*

70. Jurek Stanisław, *Sienkiewicza głos z za grobu. Dziennik Polski* nr 315. (List Sienkiewicza o roli nauczycielstwa).
71. Smolarski Mieczysław, *Nieznane listy Henryka Sienkiewicza. Nauka i Sztuka* nr 7—8. (Listy do Michała Radziwiłła).
72. *Listy Henryka Sienkiewicza do Konstantego Górskiego. Tygodnik Powszechny* nr 19.
73. Sienkiewicz Henryk, *Cytaty. Nowe Horyzonty* nr 19. (Myśli wybrane z pism).
74. Sienkiewicz Henryk, „*Każdy dziennikarz polski jest misjonarzem*“. *Tygodnik Warszawski* nr 20. (Jest to aforyzm wpisany do książki pamiątkowej *Rozwoju*, Łódź 1904, i nie powtórzony przez żadne z wydań).
75. Sienkiewicz Henryk, *Osyczyna. Tygodnik Warszawski* nr 20.
76. Sienkiewicz Henryk, *Oblężenie Jasnej Góry. Dziennik Zachodni, dod. Świat i Życie* nr 18, 9. X. (Fragment *Potopu*).
77. Sienkiewicz Henryk, *Wspomnienie. Młoda Rzeczpospolita* nr 24. (Z tomu *Pisma nieznane i zapomniane*).
78. Sienkiewicz Henryk, *O swojej własnej twórczości. Młoda Rzeczpospolita* nr 24. (Odpowiedź na ankietę Świata w 1913 r.).
79. Sienkiewicz Henryk, *Marzenia młodości. Młoda Rzeczpospolita* nr 24. (List do Ignacego Balińskiego).
80. Stj, *Prusacy w opinii Sienkiewicza. Nowe Horyzonty* nr 19. (Kilka aforyzmów Sienkiewicza na temat Prusaków).

XIII Recenzje

81. Jakubowski J. Z., *Juliusz Kleiner: „Ogniem i mieczem“ H. Sienkiewicza Juliusz Kleiner: „Potop“ H. Sienkiewicza. Polonista zesz. II—III*.
82. kJw, *Sąd nad latarnikiem. Tygodnik Powszechny* nr 19. (Recenzja z utworu dram. Stanisława Iłowskiego pt. *Taka jest książka moc*, osnutego na *Latarniku* Sienkiewicza).

XIV Varia i notatki

83. Hahn Wiktor, *O stworzenie Muzeum H. Sienkiewicza. Tygodnik Warszawski* nr 20.
84. (Bg), „*Czytelnik*“ nie wydał „*Krzyżaków*“ — tak twierdzi Zygmunt Nowakowski. *Dziennik Polski* nr 155. (Artykuł ośmieszający twierdzenie Nowakowskiego jakoby w Polsce nie wolno było drukować Sienkiewicza).
85. ww., *Wincenty Rzymowski o Sienkiewiczu. Nowe Horyzonty* nr 19. (Cytat z W. Rzymowskiego, *Polskie — arcy-polskie*, 1919).

86. *Sienkiewicz. Dziennik Polski* nr 123. (Felieton w stulecie urodzin).
87. „*Pan Wołodyjowski*“ *pomaga w akcji obozowej. Dziennik Polski* nr 165. (Przedstawienie pt. *Pan Wołodyjowski* urządzone przez harcerzy).
88. *Szabrownicy rozbili sarkofag Sienkiewicza. Dziennik Polski* nr 254.

XV Wzmianki o referatach wygłoszonych,
o obchodach i akademiach

89. Wyka Kazimierz, *Pod znakiem Prusa i Sienkiewicza. Odrodzenie* nr 43. (Notatka o Zjeździe im. B. Prusa i wzmianka o nieznanym fragmencie dram. Sienkiewicza zawartym w numerze *Corriere di Napoli*).
90. Zgorzełski Czesław, *Zjazd naukowo-literacki im. B. Prusa. Tygodnik Powszechny* nr 42. (Sprawozdanie ze zjazdu, na którym m. in. wygłoszono referaty o Sienkiewiczu).
91. *Dziennik Polski* nr 269. (Notatka o zjeździe im. B. Prusa).
92. Grzegorzczak Piotr, *Diariusz kultury polskiej 1946.*
 - a) poz. 280 — Wieczory poświęcone Sienkiewiczowi w szczecińskim Klubie Artystyczno-Literackim.
 - b) poz. 414 — Akademia ku czci Sienkiewicza w Lublinie z ref. Juliusza Kleinera (druk. w *Zdroju*, dn. 5. V.).
 - c) poz. 415 — Uroczystości ku czci Sienkiewicza w Łukowie i Woli Okrzejskiej z okazji 100. rocznicy urodzin, dn. 5. V.
 - d) poz. 460 — Czwartek literacki szczecińskiego Kl. Art.-Lit. poświęcony Sienkiewiczowi, dn. 16. V.
 - e) poz. 511 — Odczyt Stefana Papée pt. *Walka Sienkiewicza o Ziemię Zachodnie* wygłoszony na posiedzeniu Tow. Przyjaciół Nauk w Katowicach, dn. 6. VI.
 - f) poz. 638 — Odświeżenie pomnika Sienkiewicza w Gdyni na Kamiennej Górze dn. 15. VII.
 - g) poz. 764 — Referat Juliusza Kleinera pt. *Dwie Sienkiewiczowskie sceny śmierci heroicznej*, wygłoszony na Zjeździe Nauk.-Literackim im. B. Prusa w Warszawie, dn. 29. IX.

XVI Bibliografia

93. Boleski Andrzej, *Rok Sienkiewiczowski. Zagadnienia Literackie* zes. IV—VI. (Bibliograficzny przegląd artykułów poświęconych Sienkiewiczowi z okazji roku jubil.).
94. Mikulski Tadeusz, *Rok Sienkiewicza. Nauka i Sztuka* nr 7—8. (*idem*).

Spis czasopism uwzględnionych

1. Arkona	16. Polonista
2. Dziennik Polski	17. Przegląd Artystyczny
3. Dziennik Zachodni	18. Robotnik
4. Dziś i Jutro	19. Scena i Widownia
5. Język Polski	20. Słowo Polskie (Wrocław)
6. Kamena	21. Świetlica
7. Kuźnica	22. Świetlica Krakowska
8. Listy z teatru	23. Teatr
9. Łódź Teatralna	24. Teatr Ludowy
10. Młoda Rzeczpospolita	25. Twórczość
11. Nauka i Sztuka	26. Tydzień
12. Nowe Horyzonty (Prze-
myśl), (jednodniówka ku
czci Sienkiewicza).	27. Tygodnik Powszechny
13. Odrodzenie	28. Tygodnik Warszawski
14. Pamiętnik Literacki	29. Warszawa
15. Pokolenie	30. Wieś
	31. Zagadnienia Literackie
	32. Życie Literackie

Praca została wykonana przy współudziale uczestników Proseminarium historii literatury polskiej Uniwersytetu we Wrocławiu, r. ak. 1947/8.

Jerzy Ziomek
